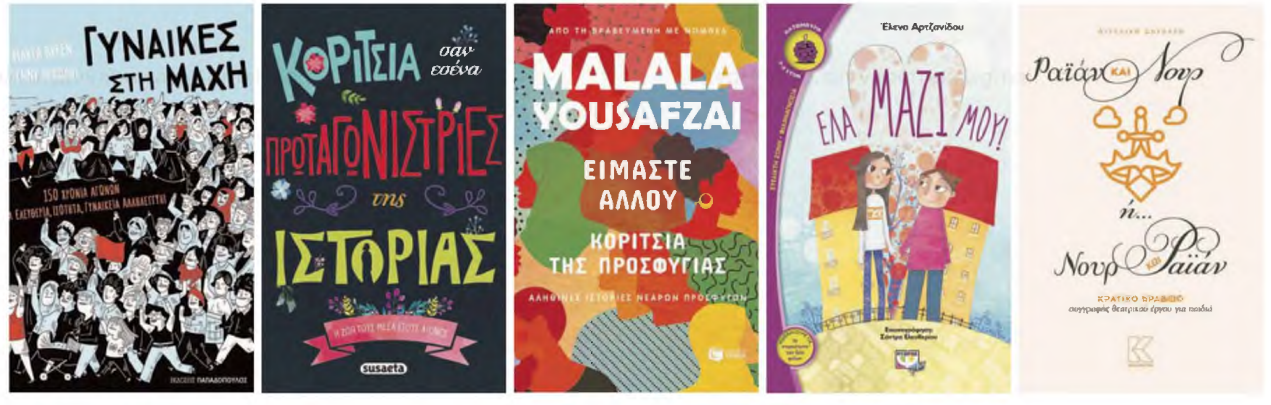

Παιδικό βιβλίο

Παρουσίαση

Καταρρίπτοντας μύθους και στερεότυπα

Για την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας, βιβλία που έχουν στόχο να αναδείξουν πώς οι έμφυλες διακρίσεις στερούν την ελευθερία όλων - γυναικών, κοριτσιών, ανδρών και αγοριών

της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΖΑΜΑΡΙΑ

Η 8η Μαρτίου εξακολουθεί να είναι μια ημέρα μάχης για τα δικαιώματα της γυναίκας. Όχι μόνο γιατί ακόμα δεν είναι αυτονόητο σε όλο τον πλανήτη, αλλά γιατί σήμερα υπάρχει μια υποχώρηση σε κάποια από αυτά. Οι σημερινές προτάσεις αφορούν βιβλία με ανάλογη θεματολογία και στόχο να αναδείξουν πώς οι έμφυλες διακρίσεις στερούν την ελευθερία όλων - γυναικών, κοριτσιών, ανδρών και αγοριών - κάποτε και τη ζωή τους. Ωστόσο, η διαφορετικότητα είναι έκφραση πλουραλισμού και το φύλο δεν (θα πρέπει να) καθορίζει τη θέση ενός ανθρώπου στον κόσμο. Στο graphic novel της Breen Marta, σε εικονογράφηση της Jordahl Jenny (εκδόσεις Παπαδόπουλος), «Γυναίκες στη μάχη: 150 χρόνια αγώνων για ελευθερία, ισότητα, γυναικεία αλληλεγγύη», οι αναγνώστες (από 9 ετών έως ενήλικες) μαθαίνουν για το γυναικείο κίνημα και τους πολλούς, δραματικούς αγώνες που έδωσαν οι γυναίκες για να κατακτήσουν ίσα δικαιώματα. Οι πληροφορίες, ταξινομημένες χρονικά και θεματικά (π.χ. δικαίωμα στην εκπαίδευση, στην αυτοδιάθεση, το κίνημα Pride κ.λπ.), αναδεικνύουν το γε-

γονός ότι εντέλει το φεμινιστικό κίνημα είναι ένας διαρκής αγώνας για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Στο «Κορίτσια σαν εσένα - Πρωταγωνίστριες της Ιστορίας» της Carmen Blazquez (εκδόσεις Susaeta), για ηλικίες άνω των 7 ετών, οι 33 πρωταγωνίστριες μας συστήνουν τη ζωή τους σε διαφορετικούς πολιτισμούς και διαφορετικές εποχές. Στον πυρήνα των ιστοριών βρίσκεται η θέση της γυναίκας μέσα στις ανδροκρατούμενες και πατριαρχικές κοινωνίες και τι σημαίνει, παρά τις δεξιότητες και τα ταλέντα σου, να παραμένεις στο περιθώριο και στην αφάνεια γιατί έτσι επιβάλλουν τα ήθη και τα στερεότυπα. Κορίτσια από την Ευρώπη, τη Βόρεια και τη Νότια Αμερική, την Ασία, την Ωκεανία και την Αφρική, που καθένα από αυτά προσπάθησε να κατανοήσει τον κόσμο στον οποίο έζησε και ονειρεύτηκε ένα καλύτερο μέλλον. Μέσα από τα μονοπάτια της Ιστορίας, οι αναγνώστες ανακαλύπτουν πόσα ενώνουν τα κορίτσια όλες της Γης παρά τις αποστάσεις που τα χωρίζουν. «Είμαστε άλλοι. Κορίτσια της προσφυγιάς. Αληθινές ιστορίες νεαρών προσφύγων» της βραβευμένης με Νόμπελ Ειρήνης Yousafzai Malala, για αναγνώστες από 12 ετών (εκδόσεις Πατάκη). Στο πρώτο μέρος, με τίτλο «Εκτοπισμένη», αφηγείται την καθημερινότητά της μέχρι τη

στιγμή που έγινε στόχος δολοφονικής επίθεσης των Ταλιμπάν επειδή υπερασπιζόταν το δικαίωμα των κοριτσιών στη μόρφωση και τασσόταν υπέρ της ειρήνης. Στο δεύτερο μέρος, κορίτσια από την Υεμένη, τη Συρία, το Ιράκ, την Ουγκάντα, τη Μιανμάρ, το Κογκό κ.α. αφηγούνται τι σημαίνει να είσαι γυναίκα και πρόσφυγας σε καταυλισμούς. Το βιβλίο υπενθυμίζει ταυτόχρονα ότι καθηνάς και καθενιά από τους 68,5 εκατομμύρια εκτοπισμένους είναι ένας άνθρωπος - συχνά νεαρής ηλικίας - με ελπίδες, όνειρα και θεμελιώδη δικαιώματα στη ζωή και στην αξιοπρέπεια. Στο «Είλα μαζί μου!» της Έλενας Αρτζανίδου, σε εικονογράφηση της Σάντρας Ελευθερίου (εκδόσεις Ψυχογιός), για αναγνώστες 7-8 ετών, η συγγραφέας κινείται μεταξύ δύο στερεοτυπικών μύθων. Ο πρώτος αφορά τη φιλία μεταξύ αγοριών και κοριτσιών. Ο δεύτερος τα ενδιαφέροντά τους με βάση το φύλο. Μέσα από τη φιλία τους, που δομείται πάνω στην ετερότητα του καθενός, στην ανάγκη να μοιραστούν μεταξύ τους πράγματα που -φαινομενικά- τους χωρίζουν, η Ζίζού και ο Άλκιμος θα αποδείξουν ότι τα στερεότυπα μπορούν να καταρριφθούν. «Είλα μαζί μου στην κουζίνα» λέει η Ζίζού και ο Άλκιμος την κοιτάζει ξαφνιασμένος. «Στην κουζίνα; Να κάνουμε τι; Γιατί δεν έρχεσαι εσύ καλύτερα μαζί μου στην

αυλή για να παίξουμε ποδόσφαιρο». «Θέλω να δεις από κοντά τι είναι αυτό που με κάνει χαρούμενο... Θέλω να είσαι μαζί μου σε αυτό που αγαπώ». Το «Ραϊάν και Νουρ ή... Νουρ και Ραϊάν» της Αγγελικής Δαρλάση (εκδόσεις Κάπα Εκδοτική) είναι ένα θεατρικό έργο που τιμήθηκε το 2018 με το Κρατικό Βραβείο και απευθύνεται σε ένα διπλικό κοινό. Σύμφωνα με τη συγγραφέα, «μιλάει στην ουσία για αγόρια που μπορούν να είναι ευαίσθητα και να μην ενδιαφέρονται για τη βία και για κορίτσια που μπορούν να κυνηγάνε την περιπέτεια». Μέσα από το παιχνίδι των ρόλων, μέσα από τη σύγκρουση του «φαινόσθαι» με το «είναι», το κείμενο, που ταυτόχρονα είναι και βαθιά αντιπολεμικό, θίγει και το θέμα των έμφυλων στερεοτύπων. Δύο ήρωες, ένα αγόρι και ένα κορίτσι. Αλλά ποιος είναι το αγόρι και ποιος το κορίτσι; Γιατί ποιά ακούστικη πρίγκιπας να φοβάται τα όπλα και πριγκίπισσα να πολεμά σαν αγόρι; Και πώς γίνεται να είσαι κορίτσι και να αδιαφορείς για την ομορφιά; Η Αγγελική Δαρλάση δημιουργεί πρωταγωνιστές που διεκδικούν τα θέλω τους κόντρα στους προαποφασισμένους γι' αυτούς ρόλους. «Γιατί μόνο αν βρω τον πραγματικό μου εαυτό / Μόνο όταν μπορέσω να με αποδεχτώ / Και στην κορφή του κόσμου θα μπορέσω να ανεβώ...»